

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI

V Ljubljani, 2. sušca 1883.

List 9.

Svetloba — luč.

(Dalje.)

„Vse stvari so neko razodenje Božje in v tem oziru je sleherna stvar po svojem načinu (v neki meri) zercalo trojedinega Boga“, pravi sv. Avguštín. (De Trin. XV, 3.) Na prav vidni način pa je svetloba takovo zercalo. Poglejmo malo, kako bi se dalo to dokazati.

„Častiti otec Konstancij Beschi je šel kot misijonar v izhodnje Indije ter je kakor brahmin (indovski zlahtnik) in kot spokornik živel; v 20 letih si je pridobil toliko znanosti, da je prekosal vse indovske učenjake. Sam je zložil in napisal čudovite knjige, ki so liki zlati gori, katera se žari v solnčni svetlobi, razsipale mile žarke luči svete vere. Spisal je n. pr. pesem k časti sv. Jožefa, v 3615 odstavkih, razdeljeno v 36 pesnih oddelkov, ki se imenujejo „Tembavani“ = Hrani se z mlekom in medom. Redno je imel pet pisarjev pri sebi. V treh mesecih se je naučil perzijskega in turškega jezika. Nabob (knez) Tričinapolski ga imenuje svojega prvega ministra. Brez prenehanja se je moral pričkatí o verskih stvaréh z nevernimi pogani; pa vse je vgnal v kozji rog. Enkrat prideta k njemu dva indovska brahmina spokornika, in ko z besedo nič ne opravita, ga začneta skušati z znamenji. Priklonivša se, kar molčéč dvigneta dva persta, misleča, da oče Beschi ne bo pod tem znamenjem družega razumel, kot da sta prišla k njemu dva (učenca), a ona dva si bosta vse kaj vzvišen pomen mislila in s tem, da ga bosta premagala. A otec Konstancij brez dolzega pomislika jima narekuje, kar celo litanijo: soluce in mesec, oče in mati, nebo in pekel, pravi učitelj in krivi učitelj, dobro in hudo, greh in čednost, prijatelj pa sovražnik, veselje pa žalost, življenje in smert, odpreti zapreti, in še veliko več takih stvari, ki so si nasprotné. Potem pa dvigne on samo en perst in hitro naredí krog v zraku z desnico proti levici, in ko ona dva brahmina nista mu vedila rešiti te vganke, jima sam razloži pomen tega znamenja: Le en Bog je, ki je vstari vse reči, in vse je minljivo in goljufivo razun njega ljubiti in njemu služiti. Na to ona dva skušnjavca niti besedice ne zineta ter odideta.“ (Annales de philosophie chret. XXIII, 42.) Beschi je umrl leta 1842. —

Dva persta sta bila znamenje očetu Beschi-ju, da je podučil poganska brahmina. Isto tako beremo na prvi strani sv. pisma: „Bog pa je rekel: Naj bodo luči na terdini neba. in naj ločijo dan in noč, in naj bodo v znamenja časom, dnevoim in letom;... Bog je naredil dve veliki luči, večo luč, da bi gospodovala čez dan, in manjšo luč, da bi gospodovala čez noč, in zvezde.“ (I. Mojz. 1, 14—16.)

Drugej pa pravi modri: „Vse je Bog naredil po meri, številu in teži.“ (Modr. 11, 21.) Vsa naša človeška vednost je naslonjena na spoznanje mere, števila, zveze med različnimi vidnimi stvarmi. Pa kaj je morda samó vidno stvarjenje in vse karkoli z našimi človeškimi čuti spoznavamo. le materija (telesna gruda), po primeri debelša ali tanjša? Tako učé današnji tako zvani monisti, t. j. edinoslovci, ki terdó, da od najmanjšega in najdrobnejšega prašička do najvzvišenega duha, bi bilo vse le ena materija, več ali manj razvita. Kaj pa da? Ako ne bi bila ena silno majhena pa neskončno važna besedica, ki je kakor „gorušično malo zernce, pa ko se vseje, postane veliko ko drevo in ptice spod neba na njem počivajo“ (Mat. 13, 31), ta je sicer naj manjši zmed beséd, pa je cela visoka gora, ali pa globoki prepad. Ta je besedica *i* (iu), ali tudi *a* (pa). Kakor le s pomočjo svetlobe spoznamo vse telesne stvari, tako s pomočjo te, ali naravnost izrečene besedice, ali pa samo ob sebi umevne, spoznavamo in razločujemo toliko telesne, kolikor po moči duševne stvari, vidne in nevidne. „Kar se na njem (Bogu) ne more videti, to se od stvarjenega sveta spozná in vidi na njegovih delih: njegova večna moč in božanstvo, da jih (nevernikov) ni moči zagovarjati“ (Rim 1, 20). Ko rečem: in, že pripoznavam najmanj dve različni stvari. Ta „in“ je včasih silno majhen a v nekih slučajih pa je strašansko in čudovito velik in pomenljiv: „In vorh vsega tega, med nami in med vami je postavljen velik prepad, da kateri hočejo od tod iti k vam, ne morejo, in tudi ne od ondod k nam sem priti.“ (Luk. 16, 26.)

Pogreb angleškega duhovna.

Iz angleških sporočil izvemo, da je v zadnjem času tudi med ondodnimi katoličani smertna kosa obilno kosa ter pobrala več odličnih oseb duhovskega in nedu-

hovaškega starš. — Posebej naj omenimo č. g. kanonika Jakopa Fišer-ja, ki je sredi prosinca umerl v Liverpool-u. Povemo naj nekoliko o njegovem pokopu itd., da vidijo Slovenci, kako ljubezen in spoštovanje imajo tam do duhovnov, živih in umerlih. Rojen je bil v mestu Manchesteru l. 1815. Izmed 6 bratov je bil naj mlajši. Posebna sreča in nenavadna čast pa je bila za njegove dobre starše to, da samo naj starejši sin si je izvolil svetni stan, vsi drugi bratje njegovi — njih 5 — pa so bili mašniki.

Gotovo bo bravec to zanimalo; sej tudi angleški katoličanje, če prav jih od nas ločijo hribje in doline in celó morje, so po tesni verski zvezi naši ljubljani bratje.

V sredo, 18. jan., prinesli so truplo ranjcega, kateri je bil priljubljen vsem, ki so ga poznali, v lepi s cveticami in vencí ozališani rakvi v cerkev sv. Petra in Pavla. Cerkev je bila natlačena raznoverstnih vernikov, nad 80 duhovnov se je zbralo iz raznih krajev vse škofije, da spodobno skažejo svojemu sobratu poslednjo čast. Kakor je pri nas navada, so tudi tam postavili častitljivega merliča na vzvišeni prostor pred prezbiterijem; obdan je bil s krasnimi vencí in znamenji mašništva. Spredej je bil napis: „Orate pro anima adm. Reverendi D. Jacobi Fisher, Canonici Dioeceseos Liverpoolitanae, qui pie obiit 15. mensis Januarii 1883, aetatis suae 67, cujus animae propitietur Deus. R. I. P.“

Po slovesni sv. maši je imel kanonik Carr spodbuden nagovor, iz katerega povzamemo naslednje stavke: „Kdo je zvesti in modri hlapec, ki ga je Gospod postavil čez svojo družino?“ (Mat. 24, 45.) — V imenu brata, kateri sredi med nami spi v Gospodu, v imenu častitih bratov, ki obžalujejo žalostni odhod in pričakujejo, da se zopet vidimo, vas danes pozdravljam vse in se vam zahvalim za vašo ljubezen in sočutje. S temi besedami bi rad vse drugo prepustil verni molitvi, ki jo povzdiga pravični, spominu vernih serc in čutilom hvaležnih duš. Pa on, čegar prošnja mi je — če že sicer vselej, oh, danes kakor sveto povelje, me je naprosil, naj vam spregovorim nekoliko besedi; in to hočem tudi z božjo pomočjo, če ne že v zadostovanje bratovske ljubezni, pa vstrezaje dobri volji svoje osebne hvaležnosti in spoštljive vdanosti. Moja naloga je tem ložja, ker sem večkrat slišal ranjcega reči: „Pogrebni govori so mi malokdaj všeč, ker ali preveč povejo in tako nič ne podučijo, ali pa ne zadenejo prave reči, ki bi spodbujala k resnični ljubezni in resni molitvi za mir ranjcega.“ Hočem se tedaj prizadjeti, da ne bom preveč govoril. Hočem dati le kratek nauk o zvesti in modri službi, pa prositi za molitev in daritev v prid ranjcega. Priložnost, kakor je ta, mora že tako imeti naj slovesniši vtis. Kajti kdo leži tukaj med svetlimi lučmi, med živimi cveticami in podobami (simboli) naše vere? Telo je — in le samo telo — čegar podoba in obraz smo tako dobro poznali; obličje tako veselo s svojim žarečim smehljanjem, ki nas je osrečilo, ko smo ga obiskali; njegovi možgani, dolgo tako delavni; njegovo serce, ki je bilo vse življenje z nedvomljivo prijaznostjo za vse. Pa še več — truplo je to mašnikovo, ki leži tukaj, kjer je tolikrat stalo v Božji službi, leži tukaj mrtvo na polji lastnih trudapolnih opravil, leži pred oltarjem, ne proseče, temuč da se prosi zanj; ne več sodeče, marveč da bo sojeno, na mestu, kjer je prejelo svojo oblast in svoje milosti. Glas je zdaj utihnil. Oko je zatisnjeno. Žila v miru! Začel sem z besedo Jezusa Kristusa: „Kdo je zvesti in modri hlapec, ki ga je postavil Gospod čez svojo družino?“ Zdi se mi, da naš brat je bil tak hlapec. Zvesto in modro delovanje zaznamenuje vse njegovo življenje.

Izrejen je bil v hiši stare katoliške vérnosti in modrosti, v hiši, ki je pred vsem navduševala ljubezen do Boga in do njegove Cerkve, v hiši, kjer se družinske molitve in očitne dolžnosti niso zanemarjale, kjer je bila ljubezen in spoštljivost do papeža, do škofa, do domačega duhovna doma — kako bi ne bil on dober in podučljiv deček, veren in zvest otrok? Kam ga je moglo njegovo nagnjenje siliti, kakor le za štirimi brati v svetišče in k svetemu oltarju, ki jim je bil vedno veselje v njihovi mladosti? Zmiraj dober, zvest in resnoben učenec; zmiraj prijazen, vesel in bratovski tovariš — tak je bil njegov značaj v šolah. Svoje dobre zmožnosti je pridno uril, zeló skerbni v malih kakor v velikih rečéh; in dosegel je vsepehe, kakoršni so bili primérni takim zmožnostim.

Posvečen je bil l. 1838, umerl je l. 1883. Bilo je tedaj 45 lét njegovega mašniškega življenja. Mnogoverstno je bilo polje njegovega delovanja; različne so bile njegove dolžnosti. Vsih se je poprijemal z radovoljno pokorščino; pri vsih se je kazal zvestega služabnika. Pri smertni postelji v mestni bolnišnici, kakor na strani starčeka v delavnici, povsod je bil enako domá. Kjer je delal začetkoma, se še zdaj pripoveduje, kako vreden duhoven je bil, kako dober sosed, kako prijazen prijatelj. Tukaj je že 21 lét bil na svojem mestu zvest in moder delavec.

Ti, dobro ljudstvo, bi imelo govoriti, ne jaz. Kdo izmed vas ni bil njegov otrok? Komu ni bil oče, z zvesto postrežbo, s prijaznim pozdravljanjem, z očetovskim prizanašanjem? Starši, vi poznate njegove modre svete v časnih in dušnih zadevah. Vdove in sirote, oh dobro vé, vé veste povedati, kako priserčno je bil skerbni in uren pomagati. Otroci, naše lepe šole vas bodo vedno spominjale, kako jih je dobrega kanonika Fišerja ljubezen za vas načertala, izdelala in preskerbela kot dom vere in čednosti za male, ktere je tako ljubil. Vsi, mladi in stari, bolni in zdravi, se boste vedno spominjali, da dobro sestre ki vam strežejo v bolezní, ki vas tako pobožno učijo, ki vam tako modro svetujejo, vas tako ponižno spodbujajo, — je sem k vam pripeljala previdnost in ta dobri pastir... Pet in štirideset lét je bil zvest in moder služabnik, — nikoli ni rekel ali storil ničesar, kar bi mu bilo naklonilo ali zaslužilo kakega sovražnika njegovo odhajanje je bilo vir žalosti, njegov prihod „dobro-došel“ vsem... Lahko bi bil rekel zdaj ob koncu svojemu škofu: „Dopolnil sem delo, katero ste mi bili izročili.“ — Škof in vsa škofija so ga veselo častili, imenovali ga prijatelja in dobrotnika; lahko mu rekó: „Prav zvesti in modri hlapec“, in pa: „Njegove dela pojdejo za njim“.

V njegovi bolezní so škof večkrat popraševali, kako mu je, in rekli: „Nobeden ne vé, kolika zguba bi bila njegova smert za-me in za nas vse!“ Vé, da so danes žalostnega in pobitega serca. Bog jim daj tolažilno moč! Poslali so naznanilo sočutja, in vam, častiti bratje, naročili, počastiti ga kot vašega splošnega dobrotnika. Vi ste prišli sem, da to storite in molite zanj in ga blagoslovite. Nič več ne boste gledali njegovega častitljivega obličja, ne pozdravljali njegovega dobrotljivega smehljanja, ali odzdravljali njegovim priserčnim pozdravom. Ohraniti hočete spomin zvestega in modrega mašnika. Predrago, dobro ljudstvo! Prinesli smo vam tú sem naš neprecenljiv zaklad, in zapustimo vam blagovito dedščino. Položili ga bomo tje, kjer si je želel počivati, zraven matere, ki ga je bila darovala Bogu in Cerkvi, in med one, ktere je poslal v nebesa v preteklih dnevih, — med one, ktere je kerstil, ktere je učil, kterim je sv. zakon podelil, ktere je posvečeval s ss. zakramenti. Vzemite ga vi, njegovi otroci, in hranite ga v ljubezni. Imejte ga v spominu pred svetim oltarjem, ne pozabite

ga ob uri molitve. Bogu te priporočimo, ljubi brat, in „blagrom svojega Odrešenika in Sodnika“!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Ljubljanski pastirski list. (Konec.) V sv. obhajilu torej je pričujoč veliki Bog, nebes in zemlje gospodar. Prašam vas, ljubi v Gospodu: h komú pa Jezus prihaja v tem presv. zakramentu?

Po priméri, ako obiše kralj podložnika ali celó reveža, nadaljuje pastirski list: In mi, ljubljani v Gospodu, ali nismo mi tisti preubožni zapuščeni, ki si v pobišje naših serc želí vstopiti v presv. zakramentu kralj vseh kraljev? Kako revne stvari smo mi, če se primérjamo neizmernemu Bogu. Toliko slabosti je nad nami in toliko grehov! Kako lahko zaidemo na nepravo pot, kadar koli se ne oklenemo pomoči od zgoraj; kako slabo je naše spoznanje in kako slabotna naša volja, če se primérjamo najvišjemu Bogu! Kako brezkončen je Bog v nebesih in kako uboge stvari smo pred Božjim obličjem vsi mi, dragi, mi revni grešniki na zemlji! Saj vprašuje pobožni terpin Job: „Kaj je človek, da ga poveljuješ?“ (Job 7, 17.) „Spomni se, prosim“, Job nadaljuje, „da si me kakor ilovico izdelal in me boš zopet premenil v prah.“ (Job 10, 9.) „In vse gre v en kraj“ — pridigar govori — „iz persti je narejeno in vračuje se zopet v perst.“ (Prid. 3, 20.) „Naj bi kdo tudi živel veliko lét... zastonj je prišel in gre v temo; in pozabljivost bo izbrisala njegovo imé.“ (Prid. 12, 7.) „Poverne se prah v svojo perst, iz katere je bil.“ (Prid. 12, 7.) „Kaj je človek? in čemu je človek? in koliko dobrega in hudega on premore? Število človeških dní je k večjemu sto lét; kakor kaplja vode iz morja in kakor zernce peska so proti večnosti človeška mala leta“: modri v sv. pismu govori. (Sir. 18, 7—8.) In zopet nam Job zaterjuje: „Kakor cvetica (človek) izhaja in se potepá in beží kakor senca, in nikoli ne ostane v enem stanu.“ (Job 14, 2.)

V presv. zakramentu je torej, dragi moj, do nas namenjen v vsem svojem veličastvu sam Bog. Če tedaj v presv. zakramentu ta visoki in mogočni Gospod prihaja do nas, revnih ljudi, vprašati se moramo:

Čemu pač pride nebeški kralj do nas v sv. obhajilu? Kaj prinese v dar, kadar se poniža in pride v tem zakramentu k nam?

Po drugi priméri o ljudéh, ko velikrat tudi naj premožniši ne morejo pomagati, nadaljuje: Čemu toraj prihaja ta nad vse bogati Bog v zakramentu; kaj ti hoče donesti?

Okrepčat te prihaja v tvojem čednostnem življenji; uterdit ti pride tvojo ponižnost, tvojo zderžnost povečat; sploh vse čednosti popolnit, ki se jih poprijemlji v svojem življenji. — To je jéd močnih, ki se ti ponuja v presv. zakramentu; ker podobno se ti godí v presv. zakramentu, kot Eliji kedaj: „Ko je bil (Elija namreč) vstal, jedel je in pil in je hodil v moči tiste jedi štiri-deset dni in štirideset nočí do Horeba, Božje gore.“ (III. kralj. 19, 8.) In v 2. Mozesovi knjigi se bere: „Ko so pa Izraelovi otroci to videli, so rekli, drug drugemu: ‚man hu‘, to se pravi: ‚kaj je to‘? Niso namreč vedeli, kaj bi to bilo. Mozes pa jim razlaga: ‚To je kruh, ki vam ga je dal jesti Gospod‘. (11. Moz. 16, 15.) Sveti Janez pa poroča: „Naši očetje so jedli mano v puščavi, kakor je pisano: Kruh iz nebes jim je jesti dajal. Jezus pa jim govori: Resnično, resnično vam povém: Mozes vam ni dajal kruha iz nebes, ampak moj oče vam daje pravi kruh iz nebes... Zakaj kruh življenja sem jaz“.

(Jan. 6, 31—35.) Zato ga prósi, ljubi kristjan, da ti v hramu tvojega serca sedaj stanujoči Bog vseh milosti podeli itd.

Dragi v Gospodu! Odslej se več čudili ne bomo temu, kar vidimo pri onih, ki vredno prejemajo presv. Rešnje Telo. — V vseh poklicih bote takih spoznali. In če jih vidite v delavnem stanu pri ljudéh, ki so časih ob desetih, enajstih v noč še pri svojem trudapolnem opravilu, a ob štirih drugo jutro ob mrazu in ob vsakem vremenu čakajo že pri spovednicah, da si tu za sprejetev angeljskega kruha očistijo vest: ali ne bo ob takih prikaznih gorelo tudi vaše sercé? — Dragi moji! Taka vnema mojih ovčic je za mojo dušo gniljiv pogled in vsakemu teh se za njegovo gorko ljubezen do ženina naših duš iz dna serca zahvaljujem. Ljubi v Gospodu! Jaz se ne čudim, če se odsvit tega Boga, ki ga tako vneto prejemajo ti naši bratje in naše sestre, če se odsvit v njih pričujočega Boga na njihovem obličji zažari ter se nam ti obhajanci dozdevajo bolj prikazni z onega, kot pa s tega svetá. Saj nam Jezus sam o vrednem prejemu sv. Rešnjega Telesa obéta: „Resnično, resnično vam povém, ako ne bote jedli mesa človekovega Sinú in pili njegove kervi, ne bote imeli življenja v sebi. Kdor jé moje mesó in pije moje kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan... Kdor jé moje mesó in pije moje kri, ostane v meni in jaz v njem... Kdor jé ta kruh, bo vekomaj živel.“ (Jan. 6, 57—59.)

Torej se, ljubljani v Gospodu, prav vestno vselej pripravljajte za to veliko djanje vašega življenja, za Jezusov sprejem v presv. zakramentu. Skerbljivost, s katero so mano nabirali Izraelci, naj vam bode v živ izgled; ker leni Izraelec, ki je mano zamudil, je lačen moral čakati družega jutra, da je padala mana tudi za-nj z nova iz nebes. Tu v zakramentu pa je boljša mana od one za Izraelove otroke: tu biva sam Zveličar, ki ne nasituje našega telesa v zakramentu, ampak je hrana neumerjoči naši duši. Očistujmo, dragi, svoje serce, predno se bližamo ljubeznipolnemu Bogu. „Ker, kaj je človek — razlaga Job — da bi brez madeža bil, in da bi se pravičnega videl, ki je rojen od žene. Glej, nebesa niso čista pred ujevovim obličjem.“ (Job 15, 14 in 15.) Angeljski mladeneč sv. Alojzij se je vselej tri dni pripravljaj k sv. obhajilu in se je tudi zahvaljeval tri dni po prejetem sv. zakramentu. — Zato, dragi moji, dostojno pripravljani tudi mi sprejemajmo vselej Jezusa v sv. obhajilu s stotnikom iz Kafarnava govoreč: „Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho; temuč reci le besedo in ozdravljena bo moja duša.“ (Mat. 8, 8.) in prav ob prejemu izdihnimo: „Jezus! tebi živim; tebi umerjem; tvoj sem živ in mertev“. — Ljubeznjivi v Gospodu! Vseskozi se čuje po svetu glas: Srečen je, kdor ima v obilnosti pozemeljskega blagá; a jaz pa vam kličem iz dna serca danes: Srečen ta, čegar lastnina je Gospod! —

„Oljska gora“ v Ljubljani. (Dalje.) Pod tem napisom je „Danica“ zadnjič prinesla začetek Jezusovih britkosti na Oljski gori po razodenjih bogoljubne Katarine Emerih. Zanašamo se, da so vsled tega marsikteri šli v frančiškansko cerkev prelepo novo „Oljsko goro“ ne le gledat, ampak ondi tudi molit in premišljevati, pa pomoči iskat v svojih težavah; toraj naj danes zopet malo nadaljujemo to sveto vajo, zlasti po razodenjih imenovane služabnice Božje.

Ko se je Jezus od apostelnov ločil (na Oljski gori za lučaj), pravi Katarina dalje, sem videla daleč na okrog, kako so se strahote skupaj vlekle in se zmeraj huje zgostovale k Njemu. Njegova žalost in bridkost je bila vedno večí. Umaknil se je v duplino, podoben komu, ki ga preganja strahovita nevihta, in iše podstrešja, da

bo molil. Videla sem pa, da vse te pretéče podobe so šle za Njim v jamo in so se vedno bolj natanko razložile: Ah! to je bilo, kakor da bi v tej tesni duplini bile skupaj gnjusobe in strahovi vsih grehov in njih poželenja in njihove kazni od padca prvih staršev do konca sveta; ker tukaj na Oljski gori sta bila tudi Adam in Eva, ki sta pregnana iz raja na prvo stopila na nerodovitno zemljo, in tukaj v tej jami sta žalovala in tarnala. Razločno sem čutila, da Jezus se izročuje v svoje nastopno terpljenje, in ko se božji pravici daruje v zadostovanje za grehe svetá, da se je njegovo Božanstvo v nekakem pomenu v presveto Trojico umikalo, da bi se iz neskončno ljubezni v svojem naj čistejšem, naj občutljivšem, resničnem človeštvu, samo z ljubeznijo svojega človeškega serca oboroženo, izročilo togoti vse bridkosti in terpljenja za greh sveta. (Jezus je terpel kakor človek in ne kakor Bog, terpel pa kakor naj občutljiviši človek naj strašnejši bridkosti, groze in strahote.) Popolnoma tedaj svojemu človeštvu izročeni se je v neskončni žalosti in bridkosti sklonil na obraz in je k Bogu molil (kakor nedolžni človek za zagrešeno človeštvo). Videl je vse grehe sveta in njih notranjo ostudnost v neštevilnih podobah, sprejel je vse na-se, in ponudil se je v molitvi, da hoče pravici svojega nebeškega Očeta za vse to zadolženje terpeti in zadostiti.

Videla je nadalje tesno pot svitlobe, ki je lila z nebés k Jezusu, po nji se Mu je prikazala versta angeljev, od katerih Mu je lila moč in poterjevanje. (Pozneje govori o tistem enem angelju, ki Mu je prinesel kelih terpljenja in pa poterdilo, kakor se bere v evangeliju.) Ves drugi prostor je bil ves napolnjen s podobami strahotnega in ostudnega greha in z napadi hudobnih duhov. Jezus je vse to sprejel na-se. On, kot edino, Boga in ljudi popolnoma ljubeče Serce, je sredi te pušave ostudnosti čutil gnjusobo in težo vsih teh grehov, čutil s strahom in presilovito žalostjo. Ah! videla sem tukaj toliko in toliko! Leto in dan bi ne bilo zadosti, da bi vse to povedala. —

K temu še nektere opombe. „Moja duša je žalostna do smerti“, je rekel Jezus. Kaj se to pravi? Po učenem Ljudoviku de Ponte te ginjlive besede imajo ta-le pomen: Tolika je moja žalost, kolikoršna je navadna o sami smerti, in ktera sama bi bila zadosti, da mi samo smert nakloni, ako bi si sam ne prihranil življenja, da šo bolj neusmiljeno smert prestanem; in ta bo tako polnogrozna, da me bo neprenehoma terla, dokler ne umerjem... O moj Zveličar, kako bi te besede ne prebodle moje duše, kako bi me s smertno pušo ne ranile, ko vidim, da Te zaradi mene smertna žalost tare! O presveta Marija Devica, ako bi bila te besede slišala, ali bi ne bile meč britkosti, ki bi bil Tvojo prečisto dušo skoz in skoz prešinel... O smertinosni greh, kako grozno velika je tvoja teža, ko Kristusa delaš žalostnega do smerti! (Ljud. De Ponte IV, medit. 20.)

Iz Ljubljane. (*Bosanski duhovski imenik in ondotne cerkvene razmére.* [Dalje.]) Razun oo. jezuitov v Travniku, kar smo omenili, je v tej škofiji 6 frančiškanskih samostanov. Zavetnik frančiškanskega reda je vzoriti kardinal g. Alojzij Bilio, general vsega reda prečast. o. Bernardin a Portu Romatino, provincijal preč. o. Elija Cavarović, čuvar (kustos) velečast. o. Marko Barać; definitorjev je šest. Samostani so: Fojnica, Gučja gora, Krešovo, Plehan. Sutjeska in Tolisa.

V Fojnici je silo star samostan, večkrat razdjan in zopet zidan. Samostan ima 12 patrov in 4 novince. V Frančiškansko šolo hodi 90 otrók.

V mestu Gučji gori je silo star samostan s 13 patri in 12 bogoslovci 3. in 4. leta. — V Kreševem je 15 oo. frančiškanov, v Plehanu pa njih 7.

Sutjeska (Soteska) je naj stareji izmed sedaj stoječih samostanov, gotovo že od 1378, kar so oo. frančiškani v deželi. Nezmérno veliko preganjanja so preterpeli ondotni bratje; poslopje bilo je večkrat razdžano, tudi požgano. Sedaj ima 13 patrov in 5 modroslovcev 1. in 2. leta.

Tolisa ima 13 patrov. Zunaj bosanske okrajine je 6 patrov in 10 bratov; tako n. pr.: O. Rafael Babič v Carigradu, o. Daniel Ban na Dunaju, o. Avguštin Čengić v Asizu, o. Fr. Omerčenović v Jeruzalemu itd.

Vojniških duhovnov je 12, to je: župnik Ant. Lešak in 11 kaplanov, med njimi č. g. H. Kranjec, č. g. Fr. Premrel.

Usmiljene sestre so v Dolcu, Derventu, Sarajevu in Travniku. V Dolcu jih je 6, v Sarajevu 5, v Derventu 3, v Travniku 5.

Sester Božje ljubezni je v Sarajevu 10, na pristavi Betaniji 6.

Terst. Teržaški škofijski list, ki je izhajal od leta 1865 do 1875, potem prenehal, je letos z novim letom zopet prišel na dan.

V središnje semeniše v Gorici so za Teržaško škofijo sprejeti naslednji gg. novinci: v tretje leto: Jan. Mlakar iz doljne Leskovice na Štajarskem; v prvo leto: Alojzij Černik iz Novomesta; Juri Dolžan iz Križ pri Teržiču; Aleš Gašperšič iz Bukovice; Jož. Grašič iz Križ pri Teržiču; Jož. Ivanič s Poljan (Istr.); Janez Slavec iz Lipice (na Krasu); Jož. Steržinar z Verhnike.

Preč. g. Ferdinand Staudacher, častni kanonik, bivši gimnazijski profesor, je imenovan škofijski komisar za c. kr. gimnazijo v Terstu.

Premoženje za mladenško semenišče v Terstu, kakor naznanuje škofijski list mesca svečana, znaša 114.580 gl. Dalje bo vsaki mesec omenjeni list nove doneske naznanoval.

Družbi sv. Križa v Teržaški škofiji zaradi velikih stroškov po obilnem umiranju udov žuga zadrega. Dozdaj je vsak nov družnik pri vstopu plačal 5 gl. za vselej; po novi vredbi pa plačajo pristop do 40. leta starosti tudi po 5 gl., od 40. do 50. pa po 10 gl., od 50. do 60. po 20 gl., od 60. dalje po 30 gl. Ta vrstovina je posebno dobra, ker vsak družnik za vsacega umerlega sodružnika enkrat mašuje in opravi celi „Officium defunctorum“, ter vsak umerli družnik dobí kacic poldrugi sto ss. maš nekako v enem mescu po svoji smerti; zraven tega pa opravi tudi še vsak obletno sv. mašo in mertvaške molitve za vse ranjce ude. Tudi precej duhovnov iz Kranjskega je pri tej družbi, menda, ker smo sami tako „pridni“, da si nič ne napravimo, ali pa tako dobri, da po smerti pomoči ne potrebujemo?

Teržaško-Koparski škof Janez Nepomuk so prav lep in iskren pastirski list razglasili o mladeniškem semenišču, ki se napravlja v ta namen, da se v okom pride vedno večemu pomanjkanju duhovstva. Škof naznanjajo, da se je že dozdej veliko storilo za vstanovljenje semenišča: nabrala se je že lepa svota denara, dognane so potrebne obravnave z vradnijami, in že je tudi kupljena v ta namen hiša za 70.000 gl. Ta hiša je v naj godnišem kraju blizo cerkve sv. Justa, je prostorna in ima lep, obširen vert. Ondi se v začetku prihodnjega šolskega leta prične tudi mladeniško semenišče, in sprejelo se bode toliko mladenčev, kolikor bode radodarnost dobrotnikov dopustila. Darove nabira za to postavljen odbor (dozdaj 91.216 gl. po odbitih stroških), in pa družba „Sv. Družine“ (dozdaj 23.139 gl. po odbitih stroških). Treba bo pa še nabirati veliko darov in škof živo govori vernikom in gg. duhovnom na serce, da naj pripomorejo k doveršenju té tako potrebne naprave. V skupnih potrebah, menijo, mora biti skupna skerb, skupni

pripomočki, skupna delavnost. Kdor bi v veliki nevarnosti, ki vsim pretí, roke pod pazduho držal in le glavarjem in voditeljem skerb prepušal, da jo odvernejo, zaslužil bi, da pogine. — Kako so poštene dijake, ki kažejo poklic za duhovski stan, že dozdej podpirali, kaže to, da so za take podpore izdali že čez 9000 gld. Bog daj blagoslov tako potrebni napravi, pa tudi staršem pobožnost, naj bi bili mnogi vredni najdeni imeti take sinove, ki so vredni poklicani biti k oltarju Gospodovemu.

Dubica bos., 9. sveč. 1883. — Prejel sem prvih 12 gl., kakor tudi poslednjih 42, pro Sacris peragend., za kar plati Bog! Intencije lahko oddajam tudi drugim mašnikom, kateri me prosijo za-nje, pa mi podelujejo za to ljubav darov za mojo kapelo; tudi v frančiškanski samostan v Kostanjico sem jih že poslal, ter so me prosili še za drugi pot. Da prestrižem razna vprašanja o naši zemlji, dostavljam še danes kake čerte o nji.

Perst je tukaj žuta (rumena) ilovača, pa polna sipe ali čisto drobnega peska, toraj manjka samo še nekaj gnoja v njo, pa bi postala dobra in rahla zemlja, na kateri bi vse rastle, kar bi si človek izmislil. Kakor rasto pri vas buče v krompirju, tako tukaj pod milim nebom in kar na njivah brez posebne postrežbe dinje in lubenice (vodene dinje, angurije), ravno tako polne njive čebule in česna ter po mejah menda še od kerščanske dobe loza (vinska terta), čeravno jo zatirajo in izkopujejo; sadja bi tukaj rastle vsake verste, še po šumah je polno divjakov. jabelčnih, hruševih in češnjevih; slive (češplje) so pa dozdej poglavitno sadje, za katero se briga turčin, ker te mu posušene donajajo neznano lep dobiček. Tako mi je pravil (ter so mi poterjevali tudi drugi) turčin, ki mi je prodal kos zemlje, da mu njegov vert, ki je pač majhen, ter so komaj začele mlade slive roditi, donaja po 300 forintov na leto, ako je bilo vgodno slivam. Ali sliva je tudi edino drevo, kteremu se navadno kaj postreže, za druge se nikdo nič ne meni; toraj tudi ni pri nas ne jabelk, ne hrušk, še manj pa kakega boljega sadja.

Nesreča, ako se smé imenovati tako, je vsakoletna povodnj ob reki Uni, ktera se po okolici razliva jeseni, ko dolgo dežuje tukaj in na Kranjskem ter Hervaškem, pa pomladi, ako je bilo debelega snega pa ga jug naenkrat raztopi, in kterikrat leži po 4—10 dni. Ali ona ne posipa nič, še s peskom nikjer ne, ampak samo z muljem in glinom, da gnoji zemljo ter donaja velik dobiček zemljiščnim posestnikom. Proti povodnji pa se lahko zabranuje človek s tem, da hišo nekoliko od zemlje povzdigne; ali da ima odzdolej hlev ali druge shrambe, odzgor pa stanovanje za ljudi. Vodnjaki (štirne) se lahko napravljajo, ker nad šest metrov globoko ni treba kopati, pa je voda gotova in dosti dobra; zrak je zdrav, groznice (merzlice) ob Uni ni več, kakor na Kranjskem; pač je te bolezni ob Savi vse polno skozi celo leto. Gojzda tukaj zaraščenega blizo ni, ker je vse srenjsko, gore in planine pa državine, iz kterih se dobiva potrebno gradivo za hiše in druge poslopja, ali težko je les domú vlačiti, ker ni nič potov; kamnja blizo tudi ni, mora se po 1—2 uri daleč voziti; apno žgati ali opeko — tega ne zna nobeden; zato se je pa lani rabilo apno po Savi dopeljano, pa opeka iz Siska; zato prihaja vsako zidanje tako strašno drago. Mlinov ni skor nič, razun nekterih ob Uni, pa ne znajo še ločiti posij (otrobov) od moke; iz mlina se nosi še vse skup, doma se še le presija ter loči moka od posij; pa vender se jemlje desetina za plačo, ali kakor sploh govore, že celó petina, in če kdo želi, da mu se kmalo zmelje, mora pomazati ali z denarom ali z rakijo, potem mu steče po volji, sicer ne. Ljudje so posebno do tujcev neznano goljufjivi in sleparski; vender pa se ne krađe tukaj, čeravno so kuče

čisto slabe, da bi jim steno lahko s palico prederl, in če tudi so koruzane (pletene koši po 3—6 metrov dolgi, 1—2 metra široki, in onoliko visoki ter od zemlje povzdignjeni vsaj za en meter) do sv. Jurja polne koruze, vender se ne čuje nič, da bi bile kje izpraznjene; tudi o pretepih ter zavrtnih ubojih se čuje redko. Ljudje, ki znajo čitati in pisati, so pač neznano redki, kar ne veljá samo o Bosancih, ampak ravno tako o tukaj naseljenih Graničarih, kateri so imeli nemške šole, pa se zato niso odveč naučili, ter je prosti človek kmalo pozabil, kar si je bil siloma v glavo vtepel.

Izmed goved je bosanska buša brez mleka, pa za meso in loj posebno dobra; konji so malički in urni, pa zavolj slabega in majhnega života tudi slabi za vlak. pa dobri za ježo. Edina žival, ki je resnično dobra ter se posebno gojí od kristjanov, so ščetinci, kterih je pri nas vse polno, ter o terjih kar okolico mestno zagrinjajo in pokrivajo. Ta žival si sama išče hrano, ter posebno ljubi korenine bujadi (praproti), zato so dobri pomagači za očiščevanje novih njiv in travnikov od neljube te rastljine. Rekel mi je turčin, da si kristjan mnogo iaglje pomaga k premoženju, kakor pa mohamedanec, ker je tem poslednjim po veri zabranjeno rediti kermád (prešiče), in dovoljeno je to kristjanom, kterim zamore ta reja, samo da jo nekoliko razume, več denarja donajati, kakor vsa druga živina. In to so mi moji ljudje poterjevali, toraj mora biti istina.

Po zadnjem in sedanjem popisu zamorete soditi, kakošna je tukaj zemlja. Zdaj pa z Bogom!

V a l. L a h.

Iz Marija-Zvezde v Bosni, 21. sveč. 1883. (*Blaga delavnost č. redovnikov Trapistov v prid naših južnih bratov.*) Prečast. podprijor P. Bonaventura piše: Neizrečeno hvaležen sem, da se pečate za našo napravo, ker potrebujemo prav posebne pomoči v hudih stiskah, v kterih se zdaj nahajamo. Zmérajam imamo čez 50 otrók, kateri dobivajo obleko in živež in popolnoma vso oskerb, pa temeljito izrejo, zraven tega se učijo kacega rokodelstva, ali pa dalje študirajo, če so za to. Tako smo jih dali že več naprej v šole in tako izrejam aposteljine za Bosno. Kako radi bi to delo ljubezni še bolj razširjali, ako bi se nam pomočki k temu ne pogrešali ter bi mogli stroške zmagovati. Naši častiti dobrotniki naj si toraj bodo svésti, da njih milostni darovi se bodo v naj boljši namene obračali, z njimi se Božja čast in zveličanje duš prav posebno pospešuje.

Tudi na Nazaret sega naše misijonsko delo, kajti razum dušnega pastirstva, ktero osebno tam opravljam, tudi vsak teden po dvakrat tje pošiljam katebeta, ki nemške in bosanske otroke podučuje; vsaki dan pa tudi mašnika dajem, ki tam mašuje. (V Nazaretu pri Banjaluki so namreč od l. 1879 redovnice presv. Kervi Jezusove s šolo, v ktero hodi 40 učenk, kakor kaže bosanski duhovski imenik; razun teh se v tem ženskem samostanu odgoja več gospodičin. Dvajset redovnih sester in 21 novakinj je v tem samostanu.)

Tudi podpiramo usmiljene sestre v Banjaluki, ker prepušamo jim v stanovanje dvé hiši in poslopja zderžujemo na svoje stroške. (Ondotne usmiljene sestre, kakor kaže omenjeni „Imenik“, dalajo v Banjaluki od l. 1872 in jih je 6 v Banjaluki; njihova prednica je S. Gregorija Ješe, iz Kranja.)

Naše djanje se razširja enako na telesne revšine in potrebe Bošnjakov, ker dan na dan velikemu številu izmed njih zastonj dajemo zdravila in strežbo oskerbljujemo.

Zato smo tudi našim dobrotnikom neizrečeno hvaležni in vsim kličemo: „Tisočkrat Bog poverni!“ (Op. Za zdaj smo poslali samo neko število „intencij“ s pri-

poročilom, naj bi kaj naznanili o svoji delavnosti, ker to bi najbolj budilo dobrotnike k pomoči, na kar je prišlo to pismo, ki dosti očitno kaže, kako res koristna je delavnost častitih redovnikov Trapistov v Bosni in kako še obilniši bi bila, ako bi imeli pomočkov, katerih je pa toliko manj, ker njihov prijor P. Franc je vire močno obernel na misijon v južni Afriki, o katerem misijonu smo nedavno nekoliko poročali. Vr.)

Naj pristavimo iz „Imenika“ še to, da na privojenje sv. zbora so Trapisti samostan „Marija-Zvezdo“ ob Banjaluki ustanovili leta 1869 po prizadevanji č. o. Franca Pfanner-ja, kar je bilo o tistem času sklenjeno z velikim trudom. V njem je zdaj velika družina bratov, ki se pečajo z mnogoterimi rokodelstvi. Izmed 50 sirotišnih dečkov se sleherni zraven odgoje učí tudi kacega rokodelstva, da bodo zmožni kdaj sami kruh si služiti in pomagati svojim bosanskim bratom k viši omiki. Ako se k temu pomisli, kako zatajeno in strogo po keršansko ta red živi in da le samo pravost je zmožna kak narod povzdigniti, je pač očitno, kako na pravem mestu so v Bosni sredi turkov in razkolnikov katoliški redovniki Trapisti.

Iz Amerike. Perham, 5. sveč. 1883. Naslednji posnetek iz „Aurore“ bi utegnil važen biti za „Danico“, ako niste kje že poprej več in bolj natanko zvedili o boleznih in smerti č. g. Jurja Godca:

† Mašnik Juri Godec, častitljivi zlatomašnik, starosta škofijske duhovščine in vodnik občine sv. Alfonsa v Greenfieldu na Mičiganskem, je bil po kratki bolezni v boljši domovino poklican na večer v nedeljo presladkega imena Jezusovega ob četert na deset. Pričujejoč je bil č. g. Bernard Werner od cerkve sv. Bonifacija v Detroitu. Šel je po plačilo za svoje več kot 50letno goreče in vspešno delo v vinogradu Gospodovem.

Godec je bil 17. mal. travna 1802 rojen v Ljubljani (beri: na Jančah pri Ljubljani), glavnem mestu dežele Kranjske, in bil je 26. mal. serpana 1832 od škofa Volfa mašnik posvečen. Po enajstletnem delu v svoji domači deželi je za duš zveličanje goreči mašnik storil junaški sklep: preseliti se v Ameriko in našim takrat zapušnim verskim bratom svoje moči posvetiti. 23. sušca 1843 je oče Godec dospel na naše gostoljubno obrežje in podal se je zdajci na Mičigansko, kjer je do konca, blizo 40 lét, delal z redkim zatajevanjem in popolno nesamopridnostjo, in bil priprosto pobožen in v vsakem oziru izgleden mašnik. Čez 30 lét je oče Godec pastiroval kot resnično dober pastir v Vestfaliji, in tam bode še pozne leta v blaženem spominu.

Oče Godec je imel množico lepih mašniških čednosti v vzvišeni stopnji, odlikoval se je pa še posebno s svojo detinsko ponižnostjo in s prav posebno dobrotljivostjo do terpečih in ubožnih vsaktere verste. Z velikim veseljem je podpiral katoliške misijone po poganskih deželah, kakor tudi družbo Jezusovega sv. Detinstva; v ta namen je vsako leto obračal znatne zneske. Bog daj, da blagoselčni, ponižni in nesamopridni mašnik, ki je živel zgoli za Boga in bližnjega, prav hitro dospè do gledanja presvete Trojice!

V četertek, 18. prosinca zjutraj ob desetih, je bilo truplo častitega očeta Godca na mirodvoru v Greenfieldu blagoslovljeni zemlji izročeno. R. I. P.

*Jožef F. Buh. *)*

Besedica naši mladini. Slovenski mladeneč, prepíši si te besede in deni jih v svoj dnevnik. Preberi jih večkrat, da ne pozabiš, kako moraš svojo mladost neoskrunjeno ohraniti, da boš vreden slediti stopinje tako

slavnih rojakov naših, kakor so: dr. Knoblehar, Baraga, Pirc, Mrak, Vertin, Godec in veliko drugih. Bodi si, da tudi ti pojdeš čez široko morje v neznane dežele, ali pa domá, pošteno delaš. Bogu na čast in bližnjemu na korist, po vsaki ceni se moraš neomadežanega ohraniti, s čednim življenjem in pridnim učenjem na svoj prihodnji poklic se pripravljati. Ne pozabi „detinske ponižnosti“, ki se tako odlično preslavlja v očetu Godcu; to Ti želim globoko v serce vsaditi, ker dandanes zraven razuzdanosti posebno „luciferjev napuh“ mnogim mladencem pokoplje njih lepi poklic, njihovo srečo, čast in njihov blagor!

† Matija Kulavíc.

(Dalje.)

Šest let gimnazijskih je ranjki gospod župnik doveršil z izverstnim vspehom v Novem mestu, sedmo in osmo z odliko v Ljubljani, tudi zrelostno preskušnjo, ki je bila menda tisto leto prvič od vlade ukazana, opravil je s prav dobrimi redi. Po dokončanih gimnazijskih šolah gnalo ga je serce v bogoslovje. Hotel je postati duhovnik, kar je od mladega želel in se je z neomadežanim življenjem za ta stan pripravljal. Kot dijaka ga nihče ni videl v slabi družini, pri posvetnih veselicah. Redno šolo obiskovati in z vso pridnostjo študirati, to je bilo delo njegovo. Le kak sprehod in petje si je v razvedrilo privoščil.

Mladeneč, ki v dijaških letih posvetno živi in ga je povsod dosti, kjer bi ga ne bilo treba, ki mu je šola zadnja skerb, bo težko kedaj goreč duhovnik; le iz pridnih, z vso marljivostjo študijam vdanih, poleg tega nedolžnih dijakov postali bodo častitljivi, izgledni duhovniki. Že kot gimnazijalec si je naredil literarični dnevnik, ki ga je pozneje dopolnoval, zaznamovaje imenitnejše knjige, izverstne spise, zanimive dogodke itd.

V bogoslovju je ranjki gospod z velikim veseljem učil se bogoslovskih ved. Pa kako se učil? Ne poveršno, tlačansko, temuč njegov bistri duh je hotel prodreti globoko do temelja, do bistva. Premišljeval je, kar je bral; tudi rad koga poprašal za pojasnilo, zakaj je tako in ne drugače, kar so mu eni celó zamerili in ga za sitneža imeli! Njegovi predstojniki so tudi pripoznavali njegovo pridnost in izgledno vedenje ter delali na tó, da je bil že v 3. letu bogoslovja posvečen 30. julija 1854.

Pervo službo duhovsko je dobil na Vinici med Belokranjci. Čeravno je bila ta službica močno revna ter mu ni donajala več kot 200 gold., s kterimi si je moral hrano, obleko in vse potrebšine svoje oskerbovati, bila mu je vendar v naj prijetnišem spominu še leta in leta. Ljudstvo tamošnje ga je iz serca ljubilo, ker je z vso vnemo opravljal svoje duhovske dolžnosti — kot pridigar, spovednik in katehet. Šola ga je vedno prav posebno veselila in znal se je otrokom tako prikupiti, da so ga z veseljem poslušali in vbogali. Ko je bil odtod premaknjen v Kočevje, prišla je mala deklica, triletna „Barica“, poslovit se — in kar ni ga mogla zapustiti. Dejala je v svoji otroški priprostosti: „Naj se vas še zadnjič nagledam“. Ljudstvo je ob cesti klečalo in solze pretakalo, ko se je peljal od Vinice; tudi sedanji g. župnik Viniški priča, kako vsi ondašnji poštenjaki terdijo, da tako dobrega duhovna ne pomnijo tam. V Kočevskem mestu je služboval 2 leti in večkrat pravil, kako je doživel tam prijetne ure s svojimi izverstnimi tovarši — duhovni.

Jeseni leta 1859 je g. Kulavíc dobil od tadanjega gosp. kapitularnega vikarija Kos-a dekret v Št. Vid

*) Prav posebna hvala za važno poročilo, in bratovski pozdrav! Vr.

pri Zatičini. S posebnim veseljem je nastopil to službo. Že poprej mu je bil nekoliko znan ta kraj, ko je hodil iz Ljubljane domú na počitnice; — in ko je videl kaplana Šentvidska na konjih moško jezdariti, se mu je v sercu zbudila želja, da bi kedaj tudi on to službo dosegel. Ta želja se mu je spolnila, previdnost Božja ga je pripeljala v Št. Vid, kjer je bil na pravem mestu, kjer je do smerti delal v čast Božjo in zveličanje duš, kjer sedaj truplo njegovo počiva ter čaka prihodnjega vstajenja. Služil je v Št. Vidu razen malega presledka, ko je bil l. 1865 prestavljen na Rako, da bi se tam pripravil za duhovsko poskušnjo, blizo 7 lét kot duhovni pomočnik, in od 16. avgusta 1866 do smerti kot župnik. Presvitli knezoškof gospod Janez Krizostom, tedaj stolni dekan ljubljanski, so mu ob inštalaciji pridigali.

Tù se je še le začelo njegovo pravo delovanje. Toliko in tako stanovitno je deloval, da ne vém, kje bi začel s popisovanjem. Spoznal je, da je pri odraščeni spridenost sedanjega časa preveč v kri zalezla in da se mora začeti pri šolski mladini s pravo temeljito odgojo, da se na njo opira upanje boljših časov za domovino, da le iz krepke, v veri dobro podučene mladine bode izrastel na duhu in telesu krepak rod: zato je največjo skerb obračal na poduk šolske mladine. Bila je tù prej enorazredna šola, katero je vodil še sedaj v pokoju živeči učitelj, g. Andrej Turk, priprost mož, a za šolo kakor vstvarjen. G. Kulavic je prihajal v šolo, kadarkoli je imel kaj prostega časa, tudi po dve uri zaporedoma je podučeval ne samo v keršanskem nauku, ampak tudi v drugih predmetih, n. pr. v zemljepisji, petji, sadjoreji in drugih koristnih rečeh.

Pozneje kot župnik je šolarje tudi večkrat peljal na vert, kjer je bil navlašč za-nje zasadil malo drevnico in učil jih, kako se drevje cepi, trebi, obrezuje itd. Dajal jim je tudi cepiče seboj, da so doma poskušali in vadili se v požlahtnovanju sadnega drevja; — lahko rečem, da na tisoče sadnih drevés po fari Šentvidski je s farovškega verta presajenih ali požlahtnjenih. Pred večjimi prazniki je šel otrokom v šolo razlagat pomen teh slovesnih cerkvenih godov in naročit jim, kako naj se vedeje v cerkvi pri službi Božji. Zlasti ginljivo je bilo videti šolske deklice veliko soboto ob vstajenju in pri procesiji v praznik presv. Rešnjega Telesa. Zbral je okoli trideset najpridnejših učenk, peljal jih cerkev in tam po več dni učil, kako naj s parom k altarja gredó, tam pokleknejo in vsaka na eno stran altarja se postavijo ko častna straža pred Najsvetejšim. Vse deklice so bile prazniški dan belo oblečene, polovica jih je potresalo, polovica z okinčanimi svečami svetilo. Duhovni in svetni oblastniki: prošt Jarc, grof Auersperg, nadzornik Pirker, so o tej dobi šentvidsko šolo imenovali prvo na Kranjskem. Njegovo koristno delovanje je tudi visoka c. kr. vlada pripoznala ter ga postavila l. 1870 za okrajnega šolskega nadzornika v litijskem okrajnem glavarstvu. Se vé, da so se razmere potem v marsičem spremenile. Župnik Kulavic se je nadzorništvu odpovedal, naslednik mu je bil g. Eppich, in sedaj baron Taufferer. Pa tudi pozneje se gosp. župnik šoli ni popolno odtegnil, temuč pri vsaki priliki z modrim svetom vpljival na učitelje, da bi vspešno delovali za keršansko izrejo mladine. Koliko več pa bi bil storil ravno gledé šolstva, ko bi ne bil zadel na zagrizeno nasprotovanje tam, od koder bi imel največjo podporo pričakovati!

(Dalje sledi.)

Razgled po svetu.

Tarbski škof Billère, o katerem je bilo že poročano, da je od sv. očeta sprosil za romarje lurške božje poti popolne odpustke v podobi sv. leta, je po svoji škofiji razposlal prelép postni list „o izreji“ družine. Najpred govori o visoki časti kerščanske družine in o posebni skerbi, ki jo ima Bog za-njo. Potem vpraša: „Kdo je tedaj družino vzdržal v preteklosti proti vsem napadom, in kdo jo bo v prihodnosti vzdrževal? Bog, brez vsacega dvoma; Bog pa po otrocih, ki so namenjeni spolniti praznoto, ki jo smert vsak dan napravlja“. Po opombi, kako lép kinč in cvét so dobri otroci za družino, nadaljuje tako-le:

„Vselej, kadar se je med ljudmi razpravljalo kako imenitno vprašanje zadevajoče dušo in zveličanje otrók, vselej je bila cerkvena oblast vznemirjena, kakor se vznemiri straža, kadar sliši stopinje, ki bi utegnile biti stopinje sovražnikove. Vselej je poslala svoje orožje, besedo, v obravnave, da bi zmagale naj svetejše pravice in naj svetejše zadeve človeštva in Cerkve. Ali nismo slišali naše čase v prebritkih okoliščinah tako obžalovanega Pija IX klicati zlasti proti Italiji: „Ugrabili so mi dušo mojih otrók!“ In naš neumerljivi Leon XIII. kar slavno sedijo na Petrovem stolu, koliko so govorili in storili, da bi rešili ravno to zadevo, poslušujoč se blagoslovljanj in izobčevanj, kakor vidijo ali vdano pomoč, ali pa terdovratno nasprotje?

Slednjič, da pokažem v eni sami čerti, kako zeló je Cerkvi odgoja otrók naj ljubše upanje, omenim to, da je v Vatikanskem cerkvenem zboru posebno na ta predmet opomnila očete ter naložila sestaviti katekizem za vse kerščanstvo. Žal res, da politične dogodbe, ki so pretergale dela veličastnega zbora, niso dovolile tako živo zaželjenega djanja zveršiti; pa upajmo, ko nam zasvetijo lepši dnevi, se bo Cerkev na novo zbrala na klic svojega Pervaka, in nas bo obdarila s knjigo, ki je na svetu prva za evangeljem, kteremu je pravi odsév, — splošnji katekizem.“

Kdo pojde v Carigrad? Tako prašajo petrograške „Vjedomosti“, in menijo, da na Carigrad merijo: Rusi, Gerki, Bulgari, pa tudi Avstrijani, in že davno celó Angleži, čeravno skrivaj... Mi bi privošili in priserčno želimo, da v Carigrad naj zopet pojde — katoličanstvo, sicer pa tisti narod, kateri bi v Sofijino cerkev zopet pripeljal katoliško službo božjo, pri kateri službi božji naj bi bivalo njegovo vojaštvo, njegovo vradništvo o vsih dneh Gospodovih — ne kar za parado in zunanjestvo, ampak „v duhu in resnici“.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

5. sušca. S. Evzebij. — 6. S. Friderik. — 7. S. Tomaž Akvinski. — 8. S. Janez od Boga. — 9. Spomin presv. Kervi N. G. J. Kr. — 10. Ss. štirideseteri mučenci. — 11. Tiha nedelja. S. Heraklija.

Zahvale:

Št. 14. U. s. v Ljubljani se iskreno zahvaljuje za naglo in zdatno pomoč, katero ste dve bolnici prejeli na priprošnjo Matere Božje, ranjcega sv. očeta Pija IX, in v slovezu svetnice umerle služabnice Božje Marije Agneze Štajner, redovnice sv. Klare.

V molitev priporočeni:

Na očéh bolna oseba za pomoč. — Bolan duhoven priporočen N. lj. G. in sv. Jožefu za pomoč. — Ker sem

skoraj edina podpora svoje matere, prosim molitve vse, posebno pa gg. duhovne, da bi pri sv. maši za-me Boga prosili za ljubo zdravje na priprošnje Mar. D., sv. Jožefa, in angelja varha. Prosim, ako bi zamogla ktera oseba devetdnevno opraviti.

Pomočki k modrosti.

(Iz Pregovorov IX.)

1. sušca. Modrost si je hišo sozidala, in je sedem stebrov izsekala. (Modrost Božja — Bog Sin si je na zemlji zidal sv. Cerkev s stebri — sedmerimi zakramenti v zveličanje človeštva.)

2. Svoje klavne darove je (Modrost) darovala, je vina zmešala, in svojo mizo pripravila. (Sin Božji se je s človeško natoro sklenil, se je daroval na križu, se daruje pri sv. maši, pripravlja vernikom gostije pri sv. Obhajilu in s svojimi nauki.)

3. Poslala je (Modrost) svoje dekline vabit v grad in v mestno zidovje. (Pošilja Gospod goreče duše, aposteljne, dušne pastirje, redovnike in redovnice, misijonarje, da vabijo človeštvo v sv. Cerkev k čednosti in v nebeško mesto.)

4. Nespametnim je rekla: Pridite, jejte moj kruh in pite vino... Popustite otroštvo, in hodite po potih razumnih. (Nespametni, zagrešeni, nevéni, zapustite neverske napake in brezbožnosti, zapustite grešniki stan greha, vdeležujte se ss. zakramentov.)

5. Daj modremu priložnost, da bo v modrosti rasel; uči pravičnega, in naglo bo (nauk) sprejel.

6. Ako boš moder, boš sam sebi (moder); ako boš pa zasmehovavec (modrega nauka), boš sam škodo terpel.

Listek za raznoterosti.

V deržavnem zboru so bile te dni obravnave o proštevju za 1883. Govoril je med drugimi tudi g. Klun prav čversto in jedernato. Zoperno pa je brati, kako so velikrat naj bolj važni in resnični stavki od levičarskih „Heiterkeit“, „Gelächter“ itd. spremljani! K smejanju in kahljanju je pač majhne učenosti in še maujši modrosti treba. Dobro je poznamnjal g. Klun gospodarstvo poprešnje in sedanje vlade. Posebno pogumno se je poslednjič potegnjal za koroške Slovence, katerih je tretjina na Koroškem, pa nobenega zastopnika nimajo v deržavnem zboru.

Iz Tersta, 27. sveč. Gosta imamo tu poreškega preč. gosp. škofa, ki se v četrtek odpelje in bode v nedeljo „Laetare“ obhajal svoje vmestovanje.

† V Terziču je v petek. 23. sveč., ob 11 dopoldne za mertudom umerl č. g. Jož. Cemè, vpok. župnik iz Terzaške škofije. R. I. P.

† Iz Zadra naznanja mertvaški list, da je 22. svečana o poli šestih popoldne ondi umerl za mertudom naš učeni in članski rojak č. gosp. Jan. Šolar, šolski nadzornik. Previden s ss. zakramenti je vsled že prešnje daljši boleznj v 56. letu svojega življenja se preselil v boljši življenje. Rojen je bil v Kropi 27. vel. serp. 1827, mašnik posvečen pa 22. grudna 1850. Lotil se je šolstva na gimnaziji in l. 1871 je postal deželni nadzornik v Ljubljani; l. 1879 pa je prišel v Zadar, kjer ga je bil pred nekterimi mesci v prvo zadel mertud, ki ga je zdaj v drugič zadel ter v grob spravil. R. I. P.

† V Budjejevicah na Češkem je umerl slavni ondotni škof Valerijan Jirsik, znan med drugim zarad priljub-

ljene „popularne dogmatike“, ki je bila tudi slovenska Matica sklenila — pa le sklenila — jo na svitlo dati. R. I. P.

Postni kurenti so bili v Gorici za sredi-posta napovedali bal in šéme, kakor naznanja „Eco“; c. kr. vlada pa je to bogokletno ostudnost prepovedala, za kar je vse pošteno katoličanstvo iz serca hvaležno.

Od „Weckstimmen“, starih, z rudečim zavitkom, je zdaj prišel zadnji sošitek od lanskega leta, ki obsega: „Die heil. Agnes von Rom“. — Po prijaznem dogovoru se „die alten“ in „neuen Weckstimmen“ zanaprej stopijo v ene same, poslednje, ki izhajajo, kakor dozday in stanejo 80 kr., po pošti 1 gl. na leto. Napis: „Löbliche Administration der „Neuen Weckstimmen“ in Wien, I. Postgasse Nr. 2.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Z glasilom: „Bog nas čuvaj bobna!“ 8 gl. — Neimenovan 10 gl. — Č. g. župnik Greg. Jakelj 6 gl. — Iz Vipave: „Da bi boben ne zapél, — pošljem darek tá vesel“ — 2 gl. — Č. g. župnik Jan. Ažman 2 gold. — Č. g. župnik Jan. Mat. Jereb 2 gold. 50 kr. — Č. g. Fr. Tavčar 2 gl. — Č. g. J. M. 2 gl. — M. Košir 1 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Iz zapuščine † g. župnika M. Kulavica po č. g. Podboju 11 gold. 86 kr. — Č. g. župnik Mat. Lavrič iz Nove Oselice (zbirke) 20 gl. — Č. g. župnik Greg. Jakelj 2 gl. — R. Potokar 5 gl.

Za zidanje cerkve sv. Magdalene nad Idrijo: Iz zapuščine † g. župnika M. Kulavica po č. g. Podboju 8 gl. 50 kr.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Višnje gore 22 gold. (Op. Zadnjič je po pomoti stalo: 22 kr.) — Iz Rove 12 gl. — Gospodičina Viktorija Melcerjeva 1 gl. — Neimenovana 12 kr. — Iz Preske 7 gl. — Iz Kranja 36 gl. — Iz Šent-Vida pri Zatičini 17 gl. 70 kr. — Z Bučke 16 gl. — Fara Reteče 5 gl.

Za sv. Očeta: Z Rudnika po č. g. župniku Greg. Jakeljnu 10 gold. — Neimenovan 1 angl. souvr. — Iz Mekin po č. g. župniku J. Ederji 5 gl. — Fara Reteče 14 gl. — Neimenovan 1 gl.

Za misijon č. g. Val. Lah-a v Bosni: Neimenovan 5 gl.

Za Marijino sirotišnico g. kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Z Rudnika č. g. župnik 7 gl.

Za bulgarski katol. misijon v Adrijanopolu: Neimenovan 5 gl.

Za usmiljene Sestre v Adrijanopolu: Neimenovan 5 gl.

Za afrikanski misijon: Iz zapuščine † g. župnika M. Kulavica po č. g. Podboju 18 gold. 85 kr. — Č. g. župnik J. Eder 2 gl.

Za misijon č. g. Tomazina: Neimenovan 5 gl.

Za varhe Božjega groba: Neimenovan 1 gl.

Za sv. Detinstvo: Neimenovan 10 gold. — Polona Galjot 1 gl. — Č. g. Fr. Karun 16 gl. 60 kr. — Č. g. dr. Jos. Marinko 11 gl. — Po Mariji Prosen 3 gl. 20 kr. — Iz Mekin po č. g. župniku 3 gl.

Za naj potrebniji misijone: Neimenovan 10 gl.

Za bratovšino sv. Leopolda: Neimenovan 2 gl.

Za bratovšino sv. Dizma: Fara Reteče 5 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Š. v T.: Prav posebno vstreženo s sedanjim in prešnjim. Gratias intimas!